

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 17.6.2014
COM(2014) 357 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

privind strategia Uniunii Europene pentru regiunea Mării Adriatice și a Mării Ionice

{SWD(2014) 190 final}

{SWD(2014) 191 final}

Cuprins

1.	INTRODUCERE	3
2.	PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI	4
2.1	PROVOCĂRI	4
2.2	OPORTUNITĂȚI	5
3.	RĂSPUNSUL: ELABORAREA UNUI PLAN DE ACȚIUNE	6
3.1.	CREȘTEREA ALBASTRĂ	7
3.2.	CONECTAREA REGIUNII	8
3.3.	CALITATEA MEDIULUI	9
3.4.	TURISMUL SUSTENABIL	10
4.	GUVERNANȚA ȘI PUNEREA ÎN APLICARE	11
5.	LEGĂTURILE CU POLITICILE UE	13
6.	LEGĂTURI MAI AMPLE	13
7.	CONCLUZIE	13
ANEXĂ	HARTA REFERITOARE LA STRATEGIA UNIUNII EUROPENE PENTRU REGIUNEA MĂRII ADRIATICE ȘI A MĂRII IONICE	15

1. INTRODUCERE

Prezenta comunicare stabilește nevoile și potențialul de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii în regiunea Mării Adriatice și a Mării Ionice. Ea furnizează un cadru pentru o strategie macroregională coerentă și un plan de acțiune în vederea abordării respectivelor provocări și oportunități prin cooperarea între țările participante.

Regiunea este o zonă funcțională determinată în principal de bazinul Mărilor Adriatică și Ionică. Întrucât regiunea acoperă și o suprafață terestră importantă, zonele marine, de coastă și terestre sunt considerate a fi sisteme interconectate. Cu o circulație intensificată a mărfurilor, a serviciilor și a persoanelor datorată aderării Croației la UE și cu perspectiva aderării la UE și a altor țări din regiune, hinterlandurile porturilor joacă un rol de primă importanță. De asemenea, atenția acordată legăturilor dintre uscat și mare evidențiază impactul activităților terestre nesustenabile asupra zonelor de coastă și a ecosistemelor marine.

Cămin pentru peste 70 de milioane de oameni, regiunea joacă un rol esențial în consolidarea continuității geografice în Europa. Strategia se bazează pe Inițiativa adriatico-ionică¹, care vizează opt țări. La aceasta este anexată o hartă. Strategia rămâne deschisă pentru alți parteneri din regiune.

Prosperitatea obținută prin comerț și antreprenoriat va permite regiunii să întoarcă pagina peste criza economică. Oamenii din regiune merită perspective îmbunătățite de ocupare a forței de muncă, o mobilitate mai bună, resurse energetice mai sigure și integrate și o calitate sporită a mediului.

Consiliul European din decembrie 2012 a solicitat Comisiei să prezinte o strategie a UE pentru regiunea Mării Adriatice și a Mării Ionice (EUSAIR) până la sfârșitul anului 2014. Obiectivul general al strategiei este acela de a promova prosperitatea economică și socială sustenabilă în regiune, favorizând creșterea economică și crearea de locuri de muncă și sporind atractivitatea, competitivitatea și conectivitatea acesteia, în paralel cu conservarea mediului și cu asigurarea unor ecosisteme marine și costiere sănătoase și echilibrate. Acest obiectiv se va realiza prin cooperarea între țări care dispun, în mare măsură, de un context geografic și istoric comun. Prin consolidarea punerii în aplicare a politicilor existente ale UE în regiune, strategia aduce o valoare adăugată europeană clară, oferind totodată tuturor țărilor participante oportunitatea prețioasă de a își alinia politicile la viziunea de ansamblu a strategiei Europa 2020. Ea va contribui și la aducerea țărilor din Balcanii de Vest mai aproape de UE, oferindu-le acestor țări șanse de a coopera îndeaproape cu statele membre pentru a aborda provocările și oportunitățile comune specifice regiunii.

Strategia beneficiază de:

- experiența de peste un deceniu a Inițiativei interguvernamentale adriatico-ionice. Această cooperare de succes a creat deja legături puternice între țările participante și a avut drept efect cooperarea regională între orașe, camere de comerț și universități;

---

¹ Inițiativa interguvernamentală adriatico-ionică a fost lansată în anul 2000, cu scopul de a consolida cooperarea la nivel regional, de a promova stabilitatea politică și economică și de a crea astfel o bază solidă pentru procesul de integrare europeană.

- Strategia maritimă pentru Marea Adriatică și Marea Ionică, adoptată de Comisie la 30 noiembrie 2012², care abordează oportunitățile de creștere albastră în acest bazin maritim;
- sincronizarea întâmplătoare a lansării sale cu începerea perioadei de programare 2014-2020. Aceasta permite strategiei să fie înglobată în mod sistematic în programele naționale, regionale și ale UE și să mobilizeze toate politicile și programele care îi pot fi utile;
- învățămintele extrase din strategiile macroregionale existente³, și anume din Strategia UE pentru regiunea Mării Baltice și din Strategia UE pentru regiunea Dunării, și în ceea ce privește cooperarea cu țările care nu sunt membre ale UE. Aceste învățăminte indică, de exemplu, necesitatea de a se concentra asupra unui număr limitat de provocări și/sau de oportunități comune și de a garanta responsabilitatea, angajamentul și rolul de lider al țărilor participante. Ele indică și necesitatea de a consolida capacitatea instituțională și administrativă.

2. PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI

2.1 PROVOCĂRI

Regiunea adriatico-ionică se confruntă cu un set de provocări comune. Pe plan istoric, o parte substanțială a regiunii a fost afectată de dificultăți politice și economice, precum și de conflicte. Cu toate acestea, aderarea Sloveniei și a Croației la UE și perspectiva de aderare la UE a altor țări din regiune oferă o șansă pentru consolidarea legăturilor între acestea și pentru depășirea moștenirii trecutului. Principalele provocări sunt:

- **disparitățile socio-economice:** există contraste flagrante între țări atât în ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor, cât și în ceea ce privește rata șomajului. În timp ce unele regiuni beneficiază de un PIB pe cap de locuitor cu 20 % peste media UE și de o rată a șomajului de 4 %, altele au un PIB pe cap de locuitor situat cu 70 % sub această medie și o rată a șomajului de 30 %. Din lipsă de capacități, întreprinderile nu exploatează în mod suficient dimensiunea transnațională a comercializării, a inovării sau a cercetării, în special în economia albastră. Clusterelor care implică întreprinderile, cercetarea și sectorul public sunt rare;
- **transportul:** regiunea are deficite de infrastructură importante, în special între statele membre ale UE care au aderat cu mult timp în urmă și celelalte țări, ceea ce are drept efect o accesibilitate scăzută. În special, rețeaua rutieră și feroviară din Balcanii de Vest necesită lucrări urgente de reabilitare, îndepărtarea blocajelor, conectarea tronsoanelor izolate, stabilirea de conexiuni intermodale, crearea unor sisteme de gestionare a traficului și îmbunătățirea capacității. Congestionarea traficului maritim se accentuează, iar capacitățile de supraveghere și de coordonare trebuie consolidate. Timpul de așteptare excesiv și procedurile de la frontieră împiedică, de asemenea, circulația. Transportul multimodal este puțin dezvoltat;

² COM(2012) 713.

³ COM(2011) 381; SEC(2011) 1071; COM(2012) 128, COM(2013) 181; COM(2013) 468; SWD(2013) 233.

- **energia:** interconectarea rețelelor de distribuție a electricității rămâne neadecvată, împiedicând dezvoltarea unei piețe integrate a energiei, limitând capacitățile și obstrucționând exploatarea profitabilă a surselor de energie regenerabile. În plus, investițiile în rețelele de alimentare cu gaze, inclusiv în instalațiile de GNL, sunt esențiale pentru asigurarea unei aprovizionări eficiente și diversificate;
- **mediul:** utilizarea sporită de către oameni a spațiului marin și costier amenință ecosistemele. Activitățile de turism nesustenabile pun sub presiune resursele de apă, terenurile și biodiversitatea. Prin adâncimea sa redusă și natura sa semi-închisă⁴, Marea Adriatică este vulnerabilă la poluare. Pescuitul excesiv, uneltele de pescuit aruncate în mare și acvacultura neviabilă din punct de vedere ecologic amenință atât biodiversitatea marină, cât și sănătatea oamenilor. Apele reziduale netratate și deșeurile solide provenite, în principal, din surse terestre, scurgerea de îngrășăminte datorată activităților agricole și eutrofizarea rezultată, introducerea de specii invazive prin intermediul apelor de balast și poluarea generată de explorarea petrolului și a gazelor naturale agravează, în continuare, situația. Adeseori deteriorată de condițiile climatice și geografice locale, calitatea aerului este afectată de emisiile aferente activităților maritime și costiere (porturi, industrie). Vânătoria ilegală a păsărilor migratoare are impact asupra întregii UE. Rețelele de zone protejate, precum NATURA 2000 și Emerald nu sunt încă finalizate;
- **pericolele naturale și generate de om și riscurile cauzate de schimbările climatice:** în plus față de activitatea seismică majoră, regiunea este expusă și vulnerabilă la impactul negativ al schimbărilor climatice. Lipsa unor mecanisme comune de evaluare a riscurilor și de gestionare a riscurilor de dezastre, precum și lipsa unor strategii integrate de atenuare și de adaptare reprezintă o problemă de o importanță capitală. Având niveluri de experiență, resurse și cunoștințe inegale, țările nu pot gestiona pe cont propriu nivelul în creștere al mărilor, inundațiile, seceta, eroziunea solului și incendiile de pădure;
- **problemele administrative și instituționale:** capacitățile la nivel național, regional sau local trebuie să fie consolidate, astfel încât structurile să fie adecvate pentru colaborarea cu structurile omologe transfrontaliere, precum și pentru coordonarea transversală a politicilor. În cazul armonizării cu legislația UE și al accesării instrumentelor financiare, țările riscă să lucreze cu viteze diferite, împiedicând astfel punerea în aplicare a unei abordări macroregionale. Există, de asemenea, și probleme de corupție, care subminează încrederea cetățenilor și dezvoltarea. Presiunea migrației și criminalitatea organizată transfrontalieră impun adoptarea unor politici coordonate de securitate la frontiere.

2.2 OPORTUNITĂȚI

Regiunea oferă și numeroase oportunități, cu un important potențial de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii:

- **economia albastră** poate aduce o contribuție majoră la creșterea economică: de la dezvoltarea tehnologiilor albastre până la producția și consumul sustenabil de alimente de origine marină. Economia albastră include piețe de nișă, precum activitățile recreative, de agrement și de turism de croazieră pe vase de mici dimensiuni. Inovarea poate permite

---

⁴ Marea Adriatică de Nord are o adâncime medie de circa 50 de metri. Schimbul între apele Mării Adriatice și cele ale Mării Mediterane are loc doar o dată la fiecare 3 sau 4 ani.

sectorului vulnerabil al construcțiilor navale să se reorienteze spre navele cu emisii reduse și eficiente din punct de vedere energetic⁵ și să coopereze cu sectoarele conexe, inclusiv cu sectorul echipamentelor marine și cu cel al roboticii;

- **conectivitatea:** regiunea este situată la o răscruce majoră a Europei. Bazinul marin adriatico-ionic este o cale navigabilă naturală care pătrunde în profunzime în UE. El asigură ruta maritimă cea mai ieftină pentru navele provenind din Orientul Îndepărtat prin Canalul Suez, reducând cu 3 000 de km distanța de călătorie către piețele din Europa Centrală, comparativ cu ruta care trece prin porturile nordice. Este posibil să se amelioreze conectivitatea uscat-mare și transportul intermodal, sporind competitivitatea economiilor hinterlandului;
- **patrimoniul natural și cultural și biodiversitatea:** patrimoniul cultural, istoric și arheologic al regiunii, în combinație cu frumusețea extraordinară a naturii sale, constituie unul dintre cele mai puternice atuuri ale acesteia. Regiunea se mândrește cu orașe de renume internațional (Veneția, Dubrovnik, Mostar, Atena) și cu situri naturale (Iacurile Plitvice și Skadar). Ea este și foarte biodiversificată: are o floră extraordinar de bogată, în special în ecoregiunea Arcului Dinaric;
- **turismul:** acest sector, care cunoaște deja o dezvoltare rapidă și constituie principalul contribuabil la PIB, ar putea să beneficieze în continuare de pe urma unei cooperări intensificate și sustenabile pentru a își extinde piața și sezonul. Regiunea poate să devină un exponent pentru produsele și serviciile de turism sustenabile, responsabile și diversificate. Oportunitățile comerciale existente pot fi exploatare în mod mai dinamic, de exemplu, organizând croaziere care aduc beneficii economiilor locale, precum și activități de pescuit recreativ. O gestionare sustenabilă a turismului poate să îndeparteze birocrăția, să creeze un climat mai propice pentru afaceri și pentru IMM-uri, să stabilească standarde, norme și statistici comune și să promoveze parteneriatele publice-private.

3. RĂSPUNSUL: ELABORAREA UNUI PLAN DE ACȚIUNE

În raportul său⁶ privind valoarea adăugată a strategiilor macroregionale, Comisia a recomandat ca noile strategii macroregionale să se concentreze asupra unui număr limitat de obiective bine definite, care corespund necesităților specifice de intensificare a cooperării la nivel înalt. Prin urmare, au fost organizate consultări ample ale părților interesate, utilizându-se o abordare ascendentă, pentru a se identifica obiective clare specifice regiunii.

În acest scop va fi pus în aplicare un plan de acțiune continuu⁷ care va însoți strategia și va extinde dimensiunea maritimă, astfel încât să fie inclus și hinterlandul. Structurat în jurul a patru piloni interdependenți de importanță strategică, el prezintă o listă de acțiuni indicative posibile. Pilonii sunt:

1. creșterea albastră;
2. conectarea regiunii (rețele de transport și de energie);
3. calitatea mediului;

⁵ În ceea ce privește emisiile de SO₂, de NO₂ și de particule în suspensie.

⁶ COM(2013) 468 din 27.6.2013.

⁷ Planul de acțiune va fi revizuit și actualizat periodic, pe măsură ce apar nevoi noi.

4. turismul sustenabil.

De asemenea, s-au identificat două aspecte transversale:

- consolidarea capacităților, inclusiv în materie de comunicare, pentru a asigura o punere în aplicare eficientă, pentru a sensibiliza publicul și pentru a obține sprijinul acestuia;
- cercetarea și inovarea pentru a stimula încadrarea în muncă a forței de muncă cu calificare superioară, creșterea și competitivitatea. Cooperarea în cadrul rețelelor transnaționale poate aduce idei pe piețe și poate facilita dezvoltarea de produse și de servicii noi.

În plus, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, precum și gestionarea riscului de dezastru constituie principii orizontale pentru toți cei patru piloni.

De asemenea, în cadrul fiecărui pilon, procesul de consultare a identificat un număr limitat de teme pentru planul de acțiune, precum cele care necesită atenție imediată și care pot beneficia cel mai mult de pe urma unei acțiuni comune. Aceste teme sunt pertinente, de asemenea, pentru politicile UE și, în special, pentru cele care prezintă o dimensiune teritorială. În continuare sunt prezentate temele selectate în cadrul fiecărui pilon.

3.1. CREȘTEREA ALBASTRĂ

Obiectivul acestui pilon, coordonat de Grecia și de Muntenegru⁸, este acela de a stimula o creștere marină și maritimă inovatoare în regiune, prin promovarea dezvoltării economice durabile și a oportunităților de locuri de muncă și de afaceri în economia albastră, inclusiv în ceea ce privește pescuitul și acvacultura. În acest scop, trebuie promovate clusterelor care implică centre de cercetare, organisme publice și întreprinderi private. Gestionarea coordonată a pescuitului va îmbunătăți colectarea, monitorizarea și controlul datelor. Eforturile de planificare comune și consolidarea capacităților administrative și de cooperare vor îmbunătăți utilizarea resurselor existente și guvernanta maritimă la nivelul bazinului maritim.

---

⁸ Coordonarea elaborării planului de acțiune a fost realizată de o pereche de țări (un stat membru al UE și un stat din afara UE), pentru pilonul ales de acestea.

Tehnologii albastre

Crearea de oportunități economice și de locuri de muncă de calificare înaltă, prin orientarea către cercetare și inovare, prin dezvoltarea clusterelor și prin transferul de cunoștințe referitoare la tehnologiile albastre specifice regiunii și legate de strategiile de specializare inteligentă regionale și naționale (de exemplu, construirea de nave, iahtingul, biotehnologiile, robotica submarină).

Pescuit și acvacultură

Creșterea profitabilității și a sustenabilității pescuitului și acvaculturii prin îmbunătățirea colectării, monitorizării și controlului datelor, punerea în aplicare a planurilor multianuale de gestionare a pescuitului la nivelul bazinului maritim, armonizarea standardelor, îmbunătățirea competențelor și a capacității de a respecta normele și standardele UE și creșterea valorii adăugate a lanțurilor valorice de alimente locale de origine marină, în special prin platforme speciale de cercetare și de inovare, prin dezvoltarea comună a informațiilor privind piața și prin operațiuni de comercializare și de prelucrare mai transparente.

Guvernanta și servicii maritime și marine

Îmbunătățirea capacităților administrative și instituționale, a serviciilor maritime și a guvernantei, inclusiv schimbul de date, planificarea comună și gestionarea coordonată a resurselor existente (de exemplu, amenajarea spațiului maritim și gestionarea integrată a zonelor costiere).

Exemplele de obiective de atins până în anul 2020 ar putea include:

- o creștere cu 20 % (față de situația inițială) a investițiilor în cercetare destinate tehnologiilor albastre;
- planuri multianuale de gestionare a pescuitului care să fie adoptate și puse în aplicare la nivelul bazinului maritim;
- acoperire de 100 % a apelor aflate sub jurisdicție națională în conformitate cu planul de amenajare a spațiului maritim și de 100 % a liniilor de coastă aflate în sfera managementului integrat al litoralului, precum și implementarea completă a mecanismelor de punere în aplicare a acestora.

3.2. CONECTAREA REGIUNII

Obiectivul acestui pilon, coordonat de Italia și de Serbia⁹, este acela de a îmbunătăți conectivitatea în domeniul transportului și al energiei în cadrul regiunii, precum și cu restul Europei. Dezvoltarea regiunii necesită rețele de transport și de energie interconectate și sustenabile. Cooperarea este necesară pentru a reduce blocajele și a dezvolta rețele de infrastructură și cadre de reglementare. Monitorizarea coordonată a traficului maritim și a transportului multimodal va spori competitivitatea.

⁹ A se vedea nota de subsol nr. 8.

Transportul maritim

Siguranța traficului maritim depinde de existența unor sisteme de supraveghere armonizate și de crearea unor porturi intermodale moderne, care să funcționeze în cadrul unor clustere. Cooperarea între țări și între porturi este necesară pentru a îmbunătăți gestionarea traficului în caz de congestionare și pentru a asigura competitivitatea regiunii la nivel mondial, în special față de porturile din Europa de Nord.

Legături intermodale cu hinterlandul

Legăturile intermodale cu hinterlandul trebuie îmbunătățite pentru a permite creșterea transportului maritim de mărfuri. Dezvoltarea punctelor nodale care combină căile de navigație maritimă cu căile feroviare, rutiere, aeriene, precum și cu căile navigabile interioare trebuie să se bazeze pe sisteme de transport sustenabile, legate, printre altele, de planuri locale și regionale privind calitatea aerului. Măsurile comune, atât de natură fizică, cât și de altă natură, ar trebui să reducă blocajele la frontiere.

Rețele energetice

Cele trei obiective ale politicii energetice a UE – competitivitate, securitate a aprovizionărilor și sustenabilitate – se vor realiza prin intermediul unei piețe a energiei interconectate. Sunt necesare investiții pentru a conecta rețelele de electricitate și a completa rețelele de gaze. Pentru a îndepărta obstacolele din calea investițiilor transfrontaliere, vor fi aplicate măsuri de reglementare.

Exemplele de obiective de atins până în anul 2020 ar putea include:

- dublarea actualei cote de piață a regiunii adriatico-ionice în ceea ce privește traficul de containere, în paralel cu limitarea impactului asupra mediului;
- reducerea cu 50 % a timpului petrecut la punctele de trecere a frontierelor regionale.

3.3. CALITATEA MEDIULUI

Obiectivul acestui pilon, coordonat de Slovenia și de Bosnia și Herțegovina¹⁰, este acela de a aborda problema calității mediului prin intermediul cooperării la nivel de regiune. Acest pilon va contribui la asigurarea unei stări ecologice bune a ecosistemelor marine și costiere, reducând poluarea mării, limitând, atenuând și compensând impermeabilizarea solului¹¹, reducând poluarea aerului¹² și oprind pierderea biodiversității și degradarea ecosistemelor. Acțiunile comune de conservare a ecoregiunilor care se întind pe teritoriul mai multor țări sunt benefice pentru patrimoniul natural al Europei: ele garantează, de asemenea, faptul că investițiile în infrastructură nu deteriorează mediul și peisajele și nici nu măresc poluarea.

Mediul marin

¹⁰ A se vedea nota de subsol nr. 8.

¹¹ SWD(2012) 101 – Orientări cu privire la cele mai bune practici pentru limitarea, atenuarea sau compensarea impermeabilizării solului.

¹² În ceea ce privește emisiile de SO₂, de NO₂, de particule în suspensie și de ozon.

- **Amenințări la adresa biodiversității costiere și marine:** presiunea asupra ecosistemelor costiere și marine este redusă prin intermediul unei mai bune cunoașteri a biodiversității și al unei puneri în aplicare coordonate a amenajării spațiului maritim și a managementului integrat al litoralului, a legislației de mediu aplicabile¹³ și a politicii comune în domeniul pescuitului. Biodiversitatea poate fi protejată prin îmbunătățirea rețelelor de ape deschise transfrontaliere ale zonelor marine protejate, precum și prin schimbul de bune practici între autoritățile lor de gestionare.
- **Poluarea mării:** investițiile coordonate în stațiile de tratare a apei și a deșeurilor solide, eforturile comune de a gestiona întregul ciclu de viață al deșeurilor marine, capacitatea comună de a preveni și de a trata deversările de petrol și alte tipuri de poluare pe scară largă, limitarea zgomotului în mediul submarin, precum și creșterea nivelului de conștientizare a fermierilor cu privire la impactul negativ al utilizării excesive de nitrați vor micșora în mod semnificativ amenințările la adresa vieții sălbatice marine și a sănătății oamenilor.

Biodiversitatea și habitatele terestre transnaționale

Se va încuraja gestionarea comună transfrontalieră a ecoregiunilor, precum și cea a populațiilor sănătoase de carnivore mari și se vor favoriza măsurile pentru îmbunătățirea respectării normelor de vânatoare a păsărilor migratoare.

Exemplele de obiective ar putea include:

- înființarea unei platforme comune de colectare, cercetare și analiză a datelor, pentru toate țările, până la sfârșitul anului 2015;
- consolidarea rețelelor NATURA 2000 și Emerald și înființarea unei rețele coerente de zone marine protejate, în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin”, până în anul 2020;
- acoperirea, până în 2020, a unei proporții de 10 % din suprafața Mărilor Adriatică și Ionică cu zone marine protejate, în conformitate cu angajamentele internaționale.

3.4. TURISMUL SUSTENABIL

Obiectivul acestui pilon, coordonat de Croația și de Albania¹⁴, este acela de a dezvolta potențialul integral al regiunii în ceea ce privește turismul de calitate, inovator, sustenabil și responsabil. Diversificarea produselor și a serviciilor turistice, împreună cu abordarea sezonality, vor stimula afacerile și vor crea locuri de muncă. Comercializarea la nivel internațional a unei „mărci” adriatico-ionice de produse și de servicii turistice va spori cererea.

Ofertă (produse și servicii) de turism diversificată

Potențialul patrimoniului bogat al regiunii nu este încă pe deplin exploatat. Profitând de clima și de piața locală, se poate crea o dinamică puternică orientată către întreprinderi și

¹³ În special Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” și Directivele „Habitat” și „Păsări” ale UE.
¹⁴ A se vedea nota de subsol nr. 8.

bazată pe cele mai bune practici. Un turism alternativ, activ pe tot parcursul anului, poate fi promovat în planurile de acțiune pentru dezvoltarea teritorială. Diversificarea și creșterea calității ofertei de turism sunt fundamentale pentru sustenabilitatea produselor și a serviciilor turistice.

Gestionarea responsabilă și sustenabilă a turismului (inovare și calitate)

Sunt necesare mai multe măsuri din partea părților interesate din sectorul turismului pentru a asigura o dezvoltare sustenabilă și responsabilă, în special standarde și norme comune care să reducă impactul turismului de masă asupra mediului, să amelioreze competențele și să implice toate părțile interesate (entități publice, private, vizitatori) în promovarea conceptului de turism sustenabil și responsabil.

Exemplele de obiective de atins până în anul 2020 ar putea include:

- o creștere cu 50 % a numărului de turiști sosiți în extrasezon;
- crearea a 5 noi rute turistice macroregionale.

4. GUVERNANȚA ȘI PUNEREA ÎN APLICARE

Experiența dobândită în cadrul strategiilor macroregionale existente arată că mecanismele de guvernare stabile și eficiente sunt esențiale în vederea unei puneri în aplicare eficiente. În raportul Comisiei privind guvernarea din mai 2014¹⁵ se identifică trei nevoi principale: o conducere politică mai puternică, un proces decizional eficient și o bună organizare.

O guvernare mai bună nu depinde de noi fonduri sau de birocrație, ci de modalitățile și de rolurile atribuite în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiei și inițierea și finanțarea acțiunilor comune. Guvernarea trebuie să aibă atât o dimensiune politică, cât și una operațională, cu ministere de resort și cu organisme de punere în aplicare care stabilesc obiective strategice și care se asigură, ulterior, că activitatea este urmărită cu strictețe. Această abordare va permite obținerea unor rezultate mai clare și a unui impact mai puternic.

Coordonarea

Este necesară coordonarea între țările participante și între diversele ministere și niveluri decizionale din cadrul fiecărei țări. Pentru fiecare pilon, doi coordonatori din cadrul ministerelor competente care reprezintă două țări diferite vor conlucra îndeaproape cu omologii de peste frontiere pentru a dezvolta și a pune în aplicare planul de acțiune.

Comisia va acționa în calitate de facilitator independent și va oferi perspectiva UE, sprijinită de un grup la nivel înalt privind strategiile macroregionale, cu reprezentanți ai celor 28 de state membre ale UE, precum și ai țărilor care nu sunt membre ale UE, dar care participă la strategii.

Punerea în aplicare

Condițiile esențiale pentru o punere în aplicare corectă includ:

---

¹⁵ Raportul Comisiei privind guvernarea strategiilor macroregionale, COM(2014) 284 din 20 mai 2014.

- recunoașterea de către țări a caracterului transversal al strategiei, aceasta intersectând politicile sectoriale și vizând toate nivelurile de guvernare;
- implicarea completă și efectivă, la toate nivelurile, a țărilor care nu sunt membre ale UE;
- acordarea de sprijin politic la nivel înalt, miniștrii trebuind să definească orientarea generală a strategiei, asumându-și responsabilitatea aferentă, armonizând politicile și fondurile și furnizând statutul și resursele necesare pentru nivelurile decizionale și tehnice;
- asigurarea de către Comisie, în calitatea sa de garant al dimensiunii europene, a abordării strategice la nivelul UE;
- monitorizarea și evaluarea progreselor de către țări, precum și furnizarea de către acestea din urmă a unor orientări pentru punerea în aplicare;
- o bună utilizare a activității organizațiilor regionale existente;
- furnizarea de sprijin fiabil coordonatorilor de piloni, în special prin utilizarea asistenței instituționale și pentru consolidarea capacităților prevăzută în cadrul programului de cooperare transnațională privind regiunea adriatico-ionică pentru perioada 2014-2020;
- implicarea principalelor părți interesate: autoritățile naționale, regionale și locale, membrii parlamentelor (regionale, naționale și europene), actorii economici și sociali, societatea civilă, mediul academic și ONG-urile.

Pentru ca strategia să înceapă pe baze solide, trebuie adoptate rapid decizii cu privire la aceste chestiuni.

Finanțarea

Strategia este pusă în aplicare, printre altele, prin mobilizarea și alinierea mecanismelor de finanțare europene și naționale relevante pentru cei patru piloni și pentru temele reținute. Prin aprobarea strategiei, guvernele țărilor participante se angajează să utilizeze aceste surse de finanțare pentru a pune în aplicare planul de acțiune. În special, fondurile structurale și de investiții europene și Instrumentul de asistență pentru preaderare pentru perioada 2014-2020 furnizează resurse importante și o gamă largă de instrumente și de opțiuni tehnice.

Sunt disponibile și alte fonduri și instrumente relevante pentru piloni, în special Orizont 2020 pentru toți cei patru piloni, mecanismul „Conectarea Europei” pentru pilonul 2, programul LIFE pentru pilonul 3, precum și pentru adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor acestora și programul COSME pentru IMM-uri pentru pilonul 4. Alte mijloace disponibile provin din partea Cadrului de Investiții pentru Balcanii de Vest, a Băncii Europene de Investiții și a altor instituții financiare internaționale.

Aceste fonduri și instrumente ar trebui să creeze un efect de pârghie important și să atragă finanțare din partea investitorilor privați. Strategia va valorifica și activitatea realizată prin intermediul celorlalte două strategii macroregionale în domeniul finanțării inovatoare.

Raportarea și evaluarea

Evaluarea se va baza pe activitatea coordonatorilor de piloni, care vor raporta progresele înregistrate cu privire la îndeplinirea obiectivelor.

Pentru a completa lacunele în ceea ce privește datele necesare pentru definirea situațiilor de referință, în special în țările care nu sunt membre ale UE, colectarea acestor date va fi

promovată în calitate de chestiune transversală în materie de capacitate, prin intermediul programului de cooperare transnațională privind regiunea adriatico-ionică. Deși indicatorul de bază al succesului este punerea în aplicare a planului de acțiune, într-o primă etapă trebuie dezvoltati indicatori mai preciși.

Țările participante vor organiza un forum anual pentru a evalua rezultatele, pentru a se consulta în privința acțiunilor revizuite și pentru a dezvolta noi abordări.

5. LEGĂTURILE CU POLITICILE UE

Fără să necesite modificări ale legislației UE, prezenta strategie are drept obiectiv consolidarea politicilor UE importante pentru regiune¹⁶. De asemenea, aceasta sprijină respectarea în mai mare măsură a obligațiilor legale ale UE, abordând lacunele și dificultățile practice care conduc la întârzieri, în special în legătură cu piața unică și cu mediul¹⁷. Accentul este pus pe o abordare integrată, care reunește diferite domenii de acțiune pentru a asigura o punere în aplicare a politicilor UE coerentă din punct de vedere teritorial. O importanță deosebită este acordată legăturilor dintre politicile și programele UE, inclusiv strategiile UE privind biodiversitatea¹⁸, privind adaptarea la schimbările climatice¹⁹ și programele-cadru ale UE în materie de cercetare și de dezvoltare.

6. LEGĂTURI MAI AMPLE

Este necesar să se asigure coordonarea cu strategia conexă a UE pentru regiunea Dunării, precum și cu viitoarea strategie a UE pentru regiunea Alpilor. În acest sens, programul INTERACT poate avea un rol esențial.

Trebuie căutate sinergii cu alte organisme interguvernamentale care să corespundă cadrului geografic al strategiei, precum Inițiativa adriatico-ionică (IAI), sau care să aibă un domeniu de aplicare diferit/mai amplu, precum Consiliul de Cooperare Regională (CCR) sau Inițiativa Central Europeană (ICE).

Este importantă coordonarea cu programele și cu inițiativele existente la scară mediteraneană²⁰, precum și coerența cu cadrele juridice existente²¹.

7. CONCLUZIE

După ani de dificultăți pe plan politic și economic, regiunea adriatico-ionică are perspective mai favorabile. Furnizând un cadru general de coordonare politică și de cooperare teritorială,

---

¹⁶ Precum Directiva privind amenajarea spațiului maritim, politica comună în domeniul pescuitului, politica UE privind gestionarea riscurilor în caz de dezastre, rețelele transeuropene (de transport și de energie), viitoarele comunități în domeniul transporturilor etc.

¹⁷ În special Directivele-cadru „Păsări” și „Habitat”, Directiva-cadru privind apa, Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”, Directivele privind nitrații, calitatea aerului înconjurător, plafoanele naționale de emisie și Directiva-cadru privind deșeurile.

¹⁸ COM(2011) 244.

¹⁹ COM(2013) 216.

²⁰ În special, Uniunea pentru Mediterana și Comisia Generală pentru Pescuit în Marea Mediterană.

²¹ În special, Convenția de la Barcelona privind protecția mediului marin și a zonei de coastă a Mării Mediterane.

strategia va transforma regiunea într-un loc mai atrăgător pentru a trăi, a munci și a se relaxa. Ea poate acționa ca exponent pentru creștere, locuri de muncă și idei și ca poartă de acces către alte părți ale lumii. Eforturile comune pot pregăti regiunea pentru a face față provocărilor și oportunităților secolului 21.

Prin urmare, Comisia invită Consiliul să aprobe prezenta comunicare. Parlamentul European, Comitetul Regiunilor și Comitetul Economic și Social European sunt, de asemenea, invitate să examineze prezentul document.

